

УДК 378.091.113(092) Шейко
ORCID 0000-0003-1168-0446

НАУКОВИЙ ДОРОБОК АКАДЕМІКА ВАСИЛЯ ШЕЙКА В ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ

Кушнарєнко

Наталія Миколаївна

доктор педагогічних наук,
заслужений працівник культури
України, професор,
Харківська державна
академія культури

Кушнарєнко

Наталія Николаєвна

доктор педагогічних наук,
заслужений працівник культури
України, професор,
Харьковская государственная
академія культури

Nataliia Kushnarenko

Doctor of Pedagogical Sciences,
Honored Worker
of Culture of Ukraine, Professor,
Kharkiv State
Academy of Culture

***Анотація.** Розкрито внесок В. М. Шейка — провідного українського вченого-культуролога, одного з ідеологів та лідерів культурології як наукової й навчальної дисципліни, культурологічних студій і наукових шкіл культурологічного профілю України — у розвиток нового дисциплінарного знання, проаналізовано науковий доробок вченого.*

Аналіз наукової творчості В. М. Шейка доводить: за загальними критеріями оцінки наукових показників вченій належить до високопродуктивних дослідників з широкою науковою проблематикою, його праці мають найвищий рейтинг посилань і цитувань у галузевому науковому й освітньому просторах. Праці культурологічного спрямування є своєрідною візитною карткою вченого, презентують особистість В. М. Шейка як яскравого представника вітчизняної інтелектуальної еліти.

***Ключові слова:** культура, культурологія, мистецтво, наукова діяльність, освітня діяльність, наукові публікації, В. М. Шейко, Харківська державна академія культури, Національна академія мистецтв України.*

***Постановка проблеми.** Українська культурологічно-мистецька школа відома своїми славетними традиціями, суттєвими науковими й освітніми здобутками за межами України. Її плідному розвитку сприяють як неформальні та формальні творчі об'єднання дослідників-одномудців, послідовників теоретичних парадигм, концепцій, поглядів знаного лідера-засновника, так і непересічні вчені-особистості, котрі не лише активно продукують та реалізують власні креативні ідеї, збагачують новим знанням науку, а й успішно здійснюють підготовку нових поколінь фахівців і науково-педагогічних кадрів, ефективно презентують у світовому науковому просторі творчі надбання українських вчених.*

Активний розвиток культурологічної думки в Україні ХХІ ст. пов'язаний зі створенням у 2008 р. Інституту культурології Національної академії мистецтв України (НАМ України). Його перші фундаментальні дослідження зумовлені ідеями В. М. Шейка щодо вивчення місця України як держави в глобалізованому світі, глобалізаційних процесах світового цивілізаційного поступу [23; 28].

Як провідний науковий співробітник Інституту культурології НАМ України з перших днів роботи цієї наукової установи В. М. Шейко, відомий в Україні й за кордоном вчений,

тоді член-кореспондент Академії мистецтв України (нині Національної академії мистецтв України), став керівником фундаментального дослідження “Культура України: історико-культурологічні виміри”. Він послідовно презентував свої гіпотези науковій спільноті в численних дослідженнях, присвячених означеній темі, долучившись до участі у формуванні змісту фундаментальних наукових досліджень новоствореного Інституту культурології в Україні.

Його наукові результати студіювання сучасних культуротворчих процесів оприлюднені в численних статтях: “Еволюція культурологічно-філософських основ компаративістики в процесах міжкультурних зв’язків народів світу” [20], “Культурологія та компаративістика: методологічні трансформації” [33], “Літературно-художні об’єднання України в роки незалежності” [35], “Еволюція й культура в добу глобалізації” [19], “Формування моделі особистості та постулати психоаналізу З. Фрейда” [41], “Формування об’єднань художників України у 20-х роках ХХ ст.” [42], “Еволюція провідних літературних об’єднань України у 20-х рр. ХХ ст.: культурологічний аспект” [21], “Культурологічно-компаративістські принципи формування глобалізаційного культурного простору” [32], “Культура незалежної України й еміграція: стан та перспективи” [25], “Наука та освіта незалежної України: культурологічний вимір” [36], “Культурологічні аспекти компаративістики й діалог культур: стан та перспективи” [29], “Історико-культурологічні аспекти української літератури (кінець ХІХ — початок ХХІ ст.)” [22], “Культура та глобалізація: компаративістський аналіз” [26], “Культурологічні трансформації в сучасній Україні: стан та перспективи” [30], “Процеси інтеграції в європейський освітній простір в Україні” [37], “Формування концептуальних основ глобалізації як соціокультурного явища” [40], “Комунікативні соціально-культурні зв’язки України з ЮНЕСКО (друга половина ХХ — початок ХХІ ст.)” [24], “Формування інформаційного простору та зовнішньої культурної політики України в роки незалежності” [39], “Літературні періодичні видання України в роки незалежності: культурологічний аспект” [34], “Культурологічно-глобалізаційні процеси в сучасному інформаційному полі України” [31] тощо.

В. М. Шейко в 2008 р. як член-кореспондент НАМ України в якості проекту ініціював науководослідну тему “Культура України: історико-

культурологічні виміри”, пов’язану з трансформаційними процесами в суспільстві, що вможливило статусність цього задуму як одного з основних пріоритетів вивчення вітчизняної культури.

У чотирьох фундаментальних монографіях В. М. Шейка, створених у межах проекту, “Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації” [27], “Еволюція художніх і літературних об’єднань України: історико-культурологічний вимір” [15], “Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект” [38], “Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти)” [28], у понад 60 наукових статтях і 100 інших наукових публікаціях актуалізовано основну проблематику означеної теми.

Монографія “Еволюція художніх і літературних об’єднань України: історико-культурологічний вимір: монографія” (Ганна Романенко, Василь Шейко) [15] стала першим у вітчизняній історико-культурологічній і мистецько-літературній сферах узагальненим аналізом процесів зародження та трансформації мистецьких і літературних об’єднань України в історико-культурологічних вимірах. Саме в ній науковці творчо осмислили взаємодію, взаємовплив художньо-літературних об’єднань з фундаментальними процесами духовного розвитку українського народу з давнини до сучасності. Під час розгляду історико-культурологічних парадигм автори монографії використовували різноманітні методологічні підходи, зокрема синергетичний.

Завдання розроблення НДР “Культура України: історико-культурологічні виміри” потребувало ґрунтовного аналізу таких ключових понять, як “культура” та “цивілізація”. Саме ці проблеми досліджено в наступній монографії “Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації: монографія” (Василь Шейко, Марина Александрова) [27], присвяченій еволюції історико-культурологічної думки України від середини ХVІІІ до початку ХХІ ст. На основі фундаментального історико-культурологічного матеріалу висвітлено генезис і трансформацію цивілізаційних проблем культури в добу глобалізації. Визначено роль культури в розвитку цивілізації, охарактеризовано методологічні можливості синергетичної парадигми в розгляді історико-філософської думки України. У монографії формування дефініцій “культура” та

“цивілізація” в добу глобалізації розкрито на основі детального розгляду творчості видатних представників історико-культурологічної думки. Водночас показано еволюцію історико-теоретичних підвалин української культури в глобалізаційно-культурологічних вимірах.

Важливим дослідженням фундаментальної теми “Культура України: історико-культурологічні виміри” став вихід друком монографії “Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект” (Василь Шейко, Валерія Левіна) [38], у якій на основі багатьох джерел висвітлено концептуальні засади філософії української національної ідеї, еволюцію якої проаналізовано на творчому доробку одного з фундаторів національного модерну — Миколи Хвильового. З’ясовано формоутворюючу роль культури в трансформації філософії української національної ідеї. Розкрито особливості її розвитку в Україні середини XIX — першої третини XX ст. Особливістю розвідки є історико-культурологічна інтерпретація обраної проблематики. Значна увага приділяється модерному етапові еволюції української національної ідеї загалом та її екстраполяції на творчий доробок М. Хвильового. Ґрунтовно проаналізовано модерний етап еволюції української національної самосвідомості.

Завершальним результатом дослідження вказаної тематики став вихід друком монографії “Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти)” (Василь Шейко) [28], у якій на основі багатьох джерел проаналізовано концептуальні засади як традиційних, так і сучасних проблем історії, теорії, становлення та розвитку культури України в контексті еволюції світової культури та глобальної цивілізації. Акцентовано на сталих та порівняно нових історико-методологічних аспектах трансформації цивілізаційних проблем української культури в добу глобалізації. З’ясовано формоутворюючу роль культури у визначенні рівня цивілізаційного розвитку та міжнародних зв’язків України. Висвітлено основні напрями розвитку культури новітньої України в загальносвітовому контексті. Розкрито розвиток історико-теоретичних основ вітчизняної культурології в глобально-цивілізаційному аспекті. Проаналізовано кризові явища сучасної культури та цивілізації, окреслено можливості їх подолання. Фактично ця монографія стала своєрідним на-

уковим підсумком завершального етапу вказаного дослідження. Саме на неї було подано в наукових журналах декілька позитивних рецензій, зокрема й зарубіжних учених.

На основі оприлюднених матеріалів дослідження підготовлено й видано друком кілька підручників та навчальних посібників з української культури та культурології. Саме вони являли собою освітньо-професійну апробацію дослідження.

Наукові ідеї В. М. Шейка набули поширення в статтях, опублікованих у таких виданнях, як “Вісник Книжкової палати”, “Вісник Харківської державної академії культури”, “Культурологічна думка: щорічник наукових праць” Інституту культурології НАМ України, “Культура України” — збірник наукових праць Харківської державної академії культури тощо.

Дослідження В. М. Шейка, виконані в Інституті культурології НАМ України, підтвердили, що гуманітарна наукова думка останніх років, її соціальна значимість і актуальність багато в чому залежать від ступеня та глибини дослідження таких знакових для людства феноменів, як “Культура”, “Глобалізація”, “Цивілізація”. Подальший розвиток указаних явищ уможливило еволюцію сучасної спільноти.

Здійснений вченим ґрунтовний науковий аналіз культурологічних соціальних трансформацій, зумовлених процесами цивілізаційної глобалізації, засвідчив, що суттєві всеохоплюючі транснаціональні глобалізаційні процеси, які не передбачають залучення до загального цивілізаційного розвитку різноманітних націй та народів, їх культури, об’єктивно сприяють зростанню факторів загальнолюдської уніфікації й водночас — посиленню процесів супротиву націй, народів та їхніх культур в умовах глобалізації.

Висновки вченого за темою фундаментального наукового дослідження “Культура України: історико-культурні виміри” з колективом науковців-культурологів Інституту культурології НАМ України розкривають трансформаційні зміни у свідомості людини, що призвели до кризи людства на межі другого й третього тисячоліть. Найглибше зрозуміти причини й масштаби цієї кризи можливо, насамперед, через дослідження минулого й сучасного стану макрочивілізаційної системи й, передусім, кінця XIX — початку XXI ст., коли сформувалися та почали поширюватися глобальні цивілізаційні процеси [1; 2; 6; 7; 11; 12].

Визначальними чинниками подолання проблеми розвитку цивілізації, як зауважують розробники НДР, є культура, наука, освіта та застосування новітніх інформаційних технологій. А вже від рівня інтелектуалізації та гуманізації освіти й виховання багато в чому залежатиме майбутнє людства [2; 4; 5; 9; 10; 13; 16; 17].

Вчені Інституту культурології, осмислюючи наукову гіпотезу керівника фундаментального дослідження В. М. Шейка, звертають увагу на те, що в радянські часи в Україні сформувалася імперативна педагогіка, орієнтована на “середнього” учня (студента). Кардинальні зміни в житті суспільства зумовили реформи в системі освіти. Парадигму освіти як індустрію освітніх послуг нині змінила нова система освіти як педагогічний процес, що безперервно розвивається. Не випадково нині так часто звертаються до проблем гуманізації освіти [18].

Аналіз науково-педагогічних видань останніх років дозволив вченим стверджувати, що допоки переважає застаріле уявлення про гуманізацію освіти тільки через її гуманітаризацію, тобто йдеться про просте збільшення в структурі навчального часу кількості гуманітарних дисциплін. На практиці в Україні такий підхід не супроводжується достатнім коригуванням змісту основних предметів, що призвело до навчального перевантаження та зниження рівня загальноосвітньої та професійної підготовки фахівців у кінці ХХ ст.

На думку дослідників, основна вимога гуманізації освіти (усіх її рівнів) — формування світогляду, важливою складовою якого має стати цілісне інтегроване знання, оскільки, зрештою, саме воно визначає культурний рівень людини, найповніше відповідає інтересам її глобального виживання. Саме цим і зумовлене висвітлення проблем цивілізації через культуру та освіту [18].

Дослідження свідчить, що вже в середині 60 рр. ХХ ст. західні теоретики й методологи освіти дійшли висновку: найважливіші проблеми суспільства можуть бути подолані, насамперед, через розвиток соціальних досліджень, які є передумовою подолання труднощів суспільного розвитку [43]. Однією з причин є ідеологія технократизму. У технократичній свідомості наука й технологія є символами необмежених можливостей, вони вважаються панацеєю, а людина уявляє себе таким собі Прометеєм, казковою істотою з надзвичайними здібностями. Інакше кажучи, наука й технологія в

технократичній свідомості набули вигляду своєрідних утопічних абсолютів. Глумачення гуманізації освіти як розкриття людської суті будь-якої науки свідчить, що системи освіти, виховання й культурного розвитку країни можуть успішно функціонувати лише за умов об'єднання зусиль представників усіх галузей знань.

Нині, за гіпотезою вчених, в Україні, як і в усьому світі, будь-яка проблема потребує ґрунтовних знань з багатьох дисциплін, вимагає міждисциплінарного підходу. Здатність осмислити ситуацію в цілісності та взаємозв'язку її складових є найважливішим, дійсно необхідним способом здобуття знань та усунення розриву між знанням як абстрактним узагальненням (типовий освітній підхід) і реальними умовами існування людей. Якщо до цього додати, що глобальні проблеми сучасності в будь-якій сфері діяльності актуалізували питання етики й культурного розвитку, стає зрозумілим об'єктивний інтерес до проблематики освіти в контексті культури й цивілізації.

Сцієнтистськи обмежений підхід у суспільній думці до науки негативним чином впливає як на природу, так і на суспільство. За подібного бачення довкілля не сприймається суб'єктом як таке, де діють лише “об'єктивні закони” й де кожний його елемент виконує певну задану функцію у великому механізмі, реальному незалежно від чиєї б то не було свідомості. Світ для суб'єкта перетворюється на простір суб'єктивностей, які набули предметного вигляду, на обшир, де будь-якому елементу зовнішнього світу має відповідати чинник світу внутрішнього.

Постійне звернення пізнавальної активності до проблем становлення, функціонування та розвитку культури пов'язане, як відомо, із сутнісним прагненням людини до осягнення своєї природи та з необхідністю теоретично узагальненої й логіко-цілісної картини своєї історії (оскільки створення такої картини — необхідна умова раціонального осмисленого підходу до питання про перспективи культурно-історичного процесу). Як слушно зауважив Х. Ортега-і-Гассет, “<...> нам потрібно знати дійсну, цілісну історію, щоб не повернутися в минуле, а знайти вихід із нього” [14].

Крім того, культура як “світ людини” є тією універсальною “сміслоутворювальною призмою”, крізь яку буття загалом може бути даним свідомості суб'єкта. Отже, вивчаючи способи культурогенезу,

можна обґрунтувати взаємозв'язок між специфікою світосприйняття людини та конкретно-історичною "архітектурою" її "культурного буття". Водночас без виявлення таких залежностей будь-яка філософська онтологія (якщо вона претендує на науковість) неможлива, оскільки остання не може бути культурно-іррелевантною: усі уявлення про "світ буття" є своєрідною "похідною" від форми та змісту "буття людини у світі".

Сучасний етап розвитку культури характеризується багатьма кризовими феноменами й тенденціями (як національно-культурного, так і глобального масштабу). Передусім, це так звана криза "технократичної домінанти" і, як її наслідок, екологічна криза; дедалі загрозливіших масштабів набуває криза духовності загалом та її окремі прояви: дегуманізація суспільного буття, знецінення особистісних якостей людини, криза соціалізації особи, зниження соціально-рольової активності індивіда, девальвація інтелектуальної діяльності, глобальна освітня криза та ін. Одним із дієвих засобів подолання такого культурно-критичного стану є логіко-філософська рефлексія історії культури та сучасного її етапу зокрема. Саме цим і зумовлена спрямованість дослідження на висвітлення проблем цивілізації через культуру.

Визнаючи об'єктом дослідження культуру України, а предметом — історико-культурологічні аспекти трансформації культури України в глобалізаційно-цивілізаційному контексті, В. М. Шейко разом із колективом Інституту культурології проаналізував еволюцію вітчизняної культури в культурологічному контексті глобалізаційно-цивілізаційних процесів, обґрунтував концептуальні засади як традиційних, так і сучасних проблем історії та теорії становлення та розвитку культури України в контексті еволюції світової культури й глобальної цивілізації. У працях акцентовано на наявних та порівняно нових історико-методологічних аспектах трансформації цивілізаційних проблем української культури в добу глобалізації. З'ясовано формоутворювальну роль культури у визначенні рівня цивілізаційного розвитку та міжнародних зв'язків України. Висвітлено основні напрями розвитку культури новітньої України в загальносвітовому контексті. Показано розвиток історико-теоретичних основ вітчизняної культурології в глобально-цивілізаційному вимірі. Проаналізовано кризові явища сучасної культури

та цивілізації, окреслено можливості їх подолання.

Практично вперше в науковій думці в культурологічних аспектах досліджено трансформацію історико-теоретичних засад культури України в контексті глобалізаційно-цивілізаційних процесів.

Результати дослідження суттєво збагатили наукову скарбницю духовного розвитку українського народу, оскільки вможливили проаналізувати розвиток вітчизняної культури в глобалізаційно-цивілізаційних аспектах на принципово нових культурологічних засадах, які нині стали підґрунтям для подальшого розвитку вітчизняної культурології. Вони широко використовуються, особливо в діяльності закладів вищої освіти. Г. О. Романенко, М. В. Александрова, Т. І. Гаєвська, О. С. Олійник, Ю. Л. Афанасьєв, Л. М. Троєльнікова та інші дослідники під науковим керівництвом В. М. Шейки опублікували 8 підручників та навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України для студентів ЗВО України, а результати дослідження висвітлено в надрукованих близько 200 наукових працях, зокрема 4 монографіях та 60 статтях у фахових наукових виданнях (загальний обсяг — близько 400 друкованих аркушів).

Важливим показником наукової творчості В. М. Шейки є фундаментальні розвідки — монографічні праці, підручники, навчальні посібники — 57 назв (10%), що не лише узагальнюють попередні знання, а відрізняються інформативністю, повно окреслюють авторитетну авторську позицію, цілеспрямоване обстоювання якої свідчить про високий рівень сформованості вченого, здатного не лише якісно експертувати, а й успішно продукувати власні креативні, методологічно виважені ідеї, робити їх доступними для широкого наукового й освітянського загалу. Серед основних можна назвати дослідження: "Організація та методика науково-дослідницької діяльності" (1998, 2002 – 2006, 2008, 2011), "Історія української культури" (2001), "Історія художньої культури" (1999 – 2004, тт. 1–12), "Історія української художньої культури" (1999, 2003, тт. 1–2), "Культура. Цивілізація. Глобалізація" (2001, у 2 т.), "Історико-культурологічні аспекти психоаналізу" (2001), "Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX — початок XXI ст.)" (2005), "Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір" (2008), "Історія

української культури” (2009 — 2013), “Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації” (2009), “Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект” (2010), “Історія культури Слобідської України” (2011, 2012), “Культурологія” (2012), “Культура України в глобалізаційно-цивілізаційних вимірах (історико-методологічні аспекти)” (2011), “Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства” (2016) та ін.

Зважаючи на семантичний склад публікацій, сфера наукових інтересів відомого дослідника є достатньо широкою, що пов'язано з гуманітарною, суміжною проблематикою. У науковому доробку В. М. Шейка загальноісторичні, джерелознавчі, наукознавчі, культурологічні, мистецтвознавчі, соціокомунікативні розвідки. У його публікаторській діяльності чільне місце посідають праці, присвячені становленню та долученню до наукового простору України двох нових наукових галузей — “культурологія” та “соціальні комунікації”. Науковець активно публікує програмні матеріали на тему перспектив розвитку вищої галузевої освіти і науки в Україні в контексті світової та європейської інтеграції та ін., подаючи в них власне професійне авторитетне бачення.

Водночас, як свідчить аналіз тематичного спрямування його основних праць — численних монографій, підручників і навчальних посібників, пріоритетною в наукових інтересах дослідника можна вважати проблематику, умовно систематизовану в послідовності зменшення кількості книжкових видань: історія художньої культури (14); історія та теорія культури (13); наукознавство (9); культурологія, історія української культури (8); вища освіта (6); інформатика (6); загальноісторична тематика (1). Тобто тематичний діапазон досліджень вченого розширюється аж до відкриття нових наукових напрямів: культура як цивілізаційна домінанта; глобалізаційні процеси в культурі та суспільстві; культурологічні засади дослідження української культури й мистецтва; теоретико-методологічні основи вивчення проблем мистецтвознавства, традиційних і сучасних мистецьких практик тощо.

Отже, у науковій творчості В. М. Шейка в межах означеного предметного поля можна виокремити як стабільну, так і змінювану проблематику, яка постійно актуалізується завдяки наполегливій праці вченого щодо продукування істинного

знання. Загалом видовий і тематичний аналіз публікацій В. М. Шейка доводить, що його наукову творчість характеризують широка проблематика й жанрове розмаїття. Титульною можна вважати проблематику, присвячену дослідженню теоретико-методологічних засад культурологічних розвідок.

Вивчення організаційно-фірмової структури наукового доробку В. М. Шейка засвідчило увесь перелік періодичних і продовжуваних видань, у яких найчастіше публікує свої праці вчений; наукові зв'язки дослідника; ареал поширення авторських публікацій. Пріоритетними є фахові збірники наукових праць ХДАК “Культура України” (83 публікації) та “Вісник Харківської державної академії культури” (36), наукові часописи “Вісник Книжкової палати” (22) та “Український історичний журнал” (15), науковий щорічник “Культурологічна думка” (8), часопис “Вопросы истории СССР” (6), збірник наукових праць “Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна” (5) та ін. Загалом науковець співпрацює з багатьма професійними виданнями, зокрема сучасними українськими. Також він є головним редактором та/або членом редколегій більшості з них.

Важливим свідченням авторитетності вченого лідера, високого наукового потенціалу, дослідницької продуктивності, критерієм оцінювання ефективності наукової діяльності є показник цитування його праць вітчизняним і світовим науковим співтовариством.

Е-оприлюднення наукового доробку В. М. Шейка розпочалося в 2015 р., коли на платформі GoogleScholar уперше розміщено його бібліометричний профіль, персональну веб-сторінку, своєрідну візитну картку, тобто здійснено е-декларування результатів наукової діяльності вченого, що стали загальнодоступними у відкритому веб-комунікаційному просторі й засвідчили його внесок у науку, допомогли сформувати неупереджене уявлення про інтелектуальний потенціал дослідника. Дата аналізу ресурсу — червень 2018 р.

На момент дослідження в GoogleScholar наявна інформація про 140 праць В. М. Шейка, що є лише невеликою частиною (24%) усієї кількості публікацій вченого. Це, звісно, зумовлено значним запізненням оприлюднення наукового доробку автора у веб-просторі (2015 р.).

Аксіологічна структура публікацій дослідника за їх ціннісними характеристиками, що зумовлює

диференційоване ставлення до них читачів, а також рейтинг цитувань його окремих праць, дозволяють виокремити найкращі праці, титульні твори, важливість яких визнана професійною спільнотою.

Найцитованішими працями науковця є монографія “Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX — початок XXI ст.)”, навчальний посібник “Історія української культури”, навчальний посібник “Культурологія”, монографії “Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти”, “Еволюція художніх і літературних об’єднань України: історико-культурологічний вимір”, статті “Інформаційна цивілізація: проблеми становлення і розвитку”, “Освіта в інформаційній цивілізації”, навчальний посібник “Історія української художньої культури”.

Висновки. Таким чином, аналіз наукової творчості В. М. Шейка доводить: за загальними критеріями оцінки наукових показників вчений належить до високопродуктивних дослідників з широкою науковою проблематикою, його праці мають найвищий рейтинг посилань і цитувань у галузевому науковому й освітньому просторах. Праці культурологічного спрямування є своєрідною візитною карткою вченого, презентують особистість

В. М. Шейка як яскравого представника вітчизняної інтелектуальної еліти.

В. М. Шейко — ідеолог і визнаний лідер української, харківської культурологічно-мистецької школи, організатор та керівник першої в Україні кафедри культурології, ініціатор запровадження в Україні двох наукових галузей “культурології” й “соціальних комунікацій”, голова першої в Україні спецради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій з культурології, президент Співки культурологів України, засновник і лідер власної наукової школи, головний редактор двох престижних фахових збірників наукових праць “Культура України” (серії: культурологія, мистецтвознавство) та “Вісник ХДАК” (серія: соціальні комунікації).

Визнанням наукових досягнень дослідника стало його обрання у 2002 р. членом-кореспондентом, а у 2017 р. — дійсним членом Національної академії мистецтв України зі спеціальності “Етика та культурологія”, нагородження срібною й золотою медалями “За багаторічну плідну працю в галузі культури” Національної академії мистецтв України, а також Української академії наук національного прогресу, Почесною грамотою Верховної Ради України. В. М. Шейко — повний кавалер ордена “За заслуги” та ін.

Література / References:

1. **Афанасьєв Ю.** Соціальне призначення мистецтва як системоутворюючий чинник національної художньої культури. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2010. № 1 (2). С. 169–173.
2. **Воропаєва Т.** Формування спільної ідентичності громадян України в контексті інформаційної безпеки. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 3. С. 58–67.
3. **Гавєська Т.** До традиції встановлення неробочих святкових днів в Україні (1900–2011 рр.). *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2012. № 5. С. 176–182.
4. **Гавєська Т. І.** До змісту понять “свято”, “святко”, “святкування”. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр.* К.: Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2010. Вип. 25. С. 76–81.
5. **Гавєська Т. І., Сливка Г. Р.** Від обрядкування до урядкування. *Укр. культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту : зб. наук. пр. : у 2 т.* Рівне, 2009. Вип. 15, т. 2. С. 37–41.
1. **Afanasiyev Yu.** Sotsialne pryznachennia mystetstva yak systemoutvoriuvaiunyi chynnyk natsionalnoi khudozhnoi kultury. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2010. № 1 (2). P. 169–173.
2. **Voropaieva T.** Formuvannia spilnoi identychnosti hromadian Ukrainy v konteksti informatsiinoi bezpeky. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2011. № 3. P. 58–67.
3. **Haievska T.** Do tradytsii vstanovlennia nerobochykh sviatkovykh dniv v Ukraini (1900–2011 rr.). *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2012. № 5. P. 176–182.
4. **Haievska T. I.** Do zmistu poniat “sviato”, “sviatok”, “sviatkuvaty”. *Aktualni problemy istorii, teorii ta praktyky khudozhnoi kultury : zb. nauk. pr.* K.: Nats. akad. ker. kadriv kultury i mystetstv, Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka, 2010. Vyp. 25. P. 76–81.
5. **Haievska T. I., Sliyka H. R.** Vid obriaduvannia do uriaduvannia. *Ukr. kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku : nauk. zap. Rivnen. derzh. humanit. un-tu : zb. nauk. pr. : u 2 t.* Rivne, 2009. Vyp. 15, t. 2. P. 37–41.

6. **Гавська Т. І.** До змісту понять “паломництво”, “прочанство”, “хадж” та “релігійний туризм”. *Питання культурології* : зб. наук. пр. К.: Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2009. Вип. 25. С. 34–38.
7. **Гавська Т. І.** Історико-рекреаційні ресурси Польщі. Wyzsza Szkola Menedzersra w Legnicy, Wyzsza Szkola Menedzerynarodowej Przedsiębiorczosci w Preszowie. Warszawa ; Legnica ; Preszow, 2010. С. 319–327.
8. **Гавська Т. І.** Обрядова культура релігійного туризму. *Вісн. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство* : зб. наук. пр. Київ, 2009. Вип. 20. С. 12–17.
9. **Дзюба І.** Глобалізація і майбутнє культури. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2009. № 1. С. 27–33.
10. **Лозко Г.** Археофутуризм як доктрина постхристиянської європейської освіти. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2010. № 1 (2). С. 87–93.
11. **Олійник О.** Культура як спосіб життя і методологія аналізу культури: концептуальний підхід Р. Вільямса. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2012. № 5. С. 48–56.
12. **Олійник О.** Роль державних і місцевих органів влади в регулюванні культурних індустрій. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2010. № 1 (2). С. 183–190.
13. **Олійник О.** Феномен культурні індустрії: походження та соціокультурний зміст. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2009. № 1. С. 67–73.
14. **Ортега-і-Гассет Х.** Восстание масс. *Вопр. философии*. 1989. № 3. С. 119–154; № 4. С. 114–169.
15. **Романенко Г., Шейко В.** Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір : монографія. Київ: Ін-т культурології НАМУ, 2008. 208 с.
16. **Трач Ю.** Розвиток інформаційних технологій та їх культурологічні наслідки. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2010. № 1 (2). С. 178–183.
17. **Троєльнікова Л.** Соціально-культурні основи художнього простору в культурологічній парадигмі дослідження. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 3. С. 50–58.
18. **Шейко В. М.** Гуманізація освіти і культури. *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. Харків, 2000. Вип. 2. С. 99–109.
19. **Шейко В. М.** Еволюція й культура в добу глобалізації. *Культура України* : зб. наук. пр. Х.: Харків. держ. акад. культури, 2012. Вип. 36. С. 4–14.
20. **Шейко В. М.** Еволюція культурологічно-філософських основ компаративістики в процесах міжкультурних зв'язків народів світу. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр. К.*: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 3. С. 80–90.
21. **Шейко В. М.** Еволюція провідних літературних об'єднань України у 20-х рр. ХХ ст.: культурологічний аспект. *Культура України* : зб. наук. пр. Х.: Харків. держ. акад. культури, 2012. Вип. 38. С. 4–17.
22. **Шейко В. М.** Історико-культурологічні аспекти української літератури (кінець ХІХ — початок ХХІ ст.). *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. Харків, 2010. Вип. 31. С. 11–29.
23. **Шейко В. М.** Історія української культури : монографія. Харків : ХДАК, 2001. 400 с.
24. **Шейко В. М.** Комунікативні соціально-культурні зв'язки
6. **Haievska T. I.** Do zmiсту poniat “palomnytstvo”, “prochanstvo”, “khadzh” ta “relihiinyi turizm”. *Pytannia kulturolohii* : zб. nauk. pr. K.: Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv, 2009. Vyp. 25. P. 34–38.
7. **Haievska T. I.** Istoryko-rekreatsiini resursy Polshchi. Wyzsza Szkola Menedzersra w Legnicy, Wyzsza Szkola Menedzerynarodowej Przedsiębiorczosci w Preszowie. Warszawa ; Legnica ; Preszow, 2010. P. 319–327.
8. **Haievska T. I.** Obriadova kultura relihiinoho turizmu. *Visn. Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. Seriia: Mystetstvoznavstvo* : zб. nauk. pr. Kyiv, 2009. Vyp. 20. P. 12–17.
9. **Dziuba I.** Hlobalizatsiia i maibutnie kultury. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2009. № 1. P. 27–33.
10. **Lozko H.** Arkheofuturyzm yak doktryna postkhrystianskoi yevropeiskoi osvity. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2010. № 1 (2). P. 87–93.
11. **Oliinyk O.** Kultura yak sposib zhyttia i metodolohiia analizu kultury: kontseptualnyi pidkhid R. Viliamsa. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2012. № 5. P. 48–56.
12. **Oliinyk O.** Rol derzhavnykh i mistsevykh orhaniv vlady v rehuliuванні kulturnykh industrii. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2010. № 1 (2). P. 183–190.
13. **Oliinyk O.** Fenomen kulturni industrii: pokhodzhennia ta sotsiokulturnyi zmist. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2009. № 1. P. 67–73.
14. **Ortega-y-Hasset Kh.** Vosstanye mass. *Vopr. fylosofyy*. 1989. № 3. P. 119–154; № 4. P. 114–169.
15. **Romanenko H., Sheiko V.** Evoliutsiia khudozhnikh i literaturnykh obiednan Ukrainy: istoryko-kulturolohichnyi vymir : monohrafiia. Kyiv: In-t kulturolohii NAMU, 2008. 208 p.
16. **Trach Yu.** Rozvytok informatsinykh tekhnolohii ta yikh kulturolohichni naslidky. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2010. № 1 (2). P. 178–183.
17. **Troielnikova L.** Sotsialno-kulturni osnovy khudozhnoho prostoru v kulturolohichnii paradyhmi doslidzhennia. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2011. № 3. P. 50–58.
18. **Sheiko V. M.** Humanizatsiia osvity i kultury. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zб. nauk. pr. Kharkiv, 2000. Vyp. 2. P. 99–109.
19. **Sheiko V. M.** Evoliutsiia y kultura v dobu hlobalizatsii. *Kultura Ukrainy* : zб. nauk. pr. Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2012. Vyp. 36. P. 4–14.
20. **Sheiko V. M.** Evoliutsiia kulturolohichno-filosofskykh osnov komparatyvistyky v protsesakh mizhkulturnykh zviazkiv narodiv svitu. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr. K.*: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2011. № 3. P. 80–90.
21. **Sheiko V. M.** Evoliutsiia providnykh literaturnykh obiednan Ukrainy u 20-kh rr. KhKh st.: kulturolohichnyi aspekt. *Kultura Ukrainy* : zб. nauk. pr. Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2012. Vyp. 38. P. 4–17.
22. **Sheiko V. M.** Istoryko-kulturolohichni aspekty ukrainskoi literatury (kinets KhKh — pochatok KhKhI st.). *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zб. nauk. pr. Kharkiv, 2010. Vyp. 31. P. 11–29.
23. **Sheiko V. M.** Istoryia ukrainskoi kultury : monohrafiia. Kharkiv : KhDAK, 2001. 400 p.
24. **Sheiko V. M.** Komunikatyvni sotsialno-kulturni zviazky

- України з ЮНЕСКО (друга половина XX — початок XXI ст.). *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2009. Вип. 27. С. 22–31.
25. **Шейко В. М.** Культура незалежної України й еміграція: стан та перспективи. *Культура України: зб. наук. пр.* Х.: Харків. держ. акад. культури, 2010. Вип. 31. С. 5–18.
26. **Шейко В. М.** Культура та глобалізація: компаративістський аналіз. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2009. № 1. С. 73–79.
27. **Шейко В. М., Александрова М.** Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2009. 312 с.
28. **Шейко В. М.** Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. 624 с.
29. **Шейко В. М.** Культурологічні аспекти компаративістики та діалог культур: стан і перспективи. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2010. № 1 (2). С. 14–23.
30. **Шейко В. М., Кравченко О. В.** Культурологічні трансформації в сучасній Україні: стан та перспективи. *Культура України : зб. наук. пр.* Х.: Харків. держ. акад. культури, 2009. Вип. 26. С. 5–16.
31. **Шейко В. М.** Культурологічно-глобалізаційні процеси в сучасному інформаційному полі України. *Вісн. Кн. палати.* 2009. № 7. С. 44–47.
32. **Шейко В. М.** Культурологічно-компаративістські принципи формування глобалізаційного культурного простору. *Культура України : зб. наук. пр.* Х.: Харків. держ. акад. культури, 2010. Вип. 29. С. 16–30.
33. **Шейко В. М.** Культурологія та компаративістика: методологічні трансформації. *Культурологічна думка : щорічник наук. пр.* К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 4. С. 19–26.
34. **Шейко В. М.** Літературні періодичні видання України в роки незалежності: культурологічний аспект. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2009. Вип. 28. С. 12–28.
35. **Шейко В. М.** Літературно-художнє об'єднання України в роки незалежності. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2012. Вип. 35. С. 4–11.
36. **Шейко В. М.** Наука та освіта незалежної України: культурологічний вимір. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2010. Вип. 30. С. 4–15.
37. **Шейко В. М.** Процеси інтеграції в європейський освітній простір в Україні. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2009. Вип. 24. С. 4–12.
38. **Шейко В. М., Левіна В.** Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект : монографія. К.: Ін-т культурології НАМУ, 2009. 204 с.
39. **Шейко В. М.** Формування інформаційного простору та зовнішньої культурної політики України в роки незалежності. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2010. Вип. 29. С. 4–17.
40. **Шейко В. М.** Формування концептуальних основ глобалізації як соціокультурного явища. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2009. Вип. 26. С. 4–30.
41. **Шейко В. М.** Формування моделі особистості та постулати психоаналізу З. Фрейда. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2012. Вип. 36. С. 4–11.
42. **Шейко В. М.** Формування об'єднань художників України у 20-х роках XX ст. *Культура України : зб. наук. пр.* Х.: Харків. держ. акад. культури, 2012. Вип. 39. С. 4–15.
43. Social Research and National Policy for Science. London, 1964. Sect. 8.
- України з ЮНЕСКО (друга половина XX — початок XXI ст.). *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* Харків, 2009. Вип. 27. С. 22–31.
25. **Sheiko V. M.** Kultura nezalezhnoi Ukrainy y emihratsiia: stan ta perspektyvy. *Kultura Ukrainy: zb. nauk. pr.* Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2010. Vyp. 31. P. 5–18.
26. **Sheiko V. M.** Kultura ta hlobalizatsiia: komparatyvistskyi analiz. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2009. № 1. P. 73–79.
27. **Sheiko V. M., Aleksandrova M.** Kultura ta tsyvilizatsiia v istoriko-kulturnii dumtsi Ukrainy v dobu hlobalizatsii : monohrafiia. Kyiv : In-t kulturolohii NAMU, 2009. 312 p.
28. **Sheiko V. M.** Kultura Ukrainy v hlobalizatsiino-tsyvilizatsiinomu vymiri (istoryko-metodolohichni aspekty) : monohrafiia. Kyiv : In-t kulturolohii NAMU, 2011. 624 p.
29. **Sheiko V. M.** Kulturolohichni aspekty komparatyvistyky ta dialoh kultur: stan i perspektyvy. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2010. № 1 (2). P. 14–23.
30. **Sheiko V. M., Kravchenko O. V.** Kulturolohichni transformatsii v suchasni Ukraini: stan ta perspektyvy. *Kultura Ukrainy : zb. nauk. pr.* Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2009. Vyp. 26. P. 5–16.
31. **Sheiko V. M.** Kulturolohichno-hlobalizatsiini protsesy v suchasnomu informatsiinomu poli Ukrainy. *Visn. Kn. palaty.* 2009. № 7. P. 44–47.
32. **Sheiko V. M.** Kulturolohichno-komparatyvistski pryntsyipy formuvannia hlobalizatsiinoho kulturnoho prostoru. *Kultura Ukrainy : zb. nauk. pr.* Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2010. Vyp. 29. P. 16–30.
33. **Sheiko V. M.** Kulturolohiia ta komparatyvistyka: metodolohichni transformatsii. *Kulturolohichna dumka : shchorichnyk nauk. pr.* K.: Instytut kulturolohii Natsionalnoi akademii mystetstv Ukrainy, 2011. № 4. P. 19–26.
34. **Sheiko V. M.** Literaturni periodychni vydannia Ukrainy v roky nezalezhnosti: kulturolohichni aspekt. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2009. Vyp. 28. P. 12–28.
35. **Sheiko V. M.** Literaturno-khudozhni obiednannia Ukrainy v roky nezalezhnosti. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2012. Vyp. 35. P. 4–11.
36. **Sheiko V. M.** Nauka ta osvita nezalezhnoi Ukrainy: kulturolohichni vymir. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2010. Vyp. 30. P. 4–15.
37. **Sheiko V. M.** Protseyi intehratsii v yevropeyskyi osvittniy prostir v Ukraini. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2009. Vyp. 24. P. 4–12.
38. **Sheiko V. M., Lievina V.** Filosofia ukrainskoi natsionalnoi idei ta Mykola Khvylovyi: istoryko-kulturolohichni aspekt : monohrafiia. K.: In-t kulturolohii NAMU, 2009. 204 p.
39. **Sheiko V. M.** Formuvannia informatsiinoho prostoru ta zovnishnoi kulturnoi polityky Ukrainy v roky nezalezhnosti. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2010. Vyp. 29. P. 4–17.
40. **Sheiko V. M.** Formuvannia kontseptualnykh osnov hlobalizatsii yak sotsiokulturnoho yavyscha. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2009. Vyp. 26. P. 4–30.
41. **Sheiko V. M.** Formuvannia modeli osobystosti ta postulaty psykhoanalizu Z. Freida. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury : zb. nauk. pr.* Kharkiv, 2012. Vyp. 36. P. 4–11.
42. **Sheiko V. M.** Formuvannia obiednan khudozhnykiv Ukrainy u 20-kh rokakh XX st. *Kultura Ukrainy : zb. nauk. pr.* Kh.: Kharkiv. derzh. akad. kultury, 2012. Vyp. 39. P. 4–15.
43. Social Research and National Policy for Science. London, 1964. Sect. 8.

Кушнарєнко Наталія Николаєвна

Научный вклад академика Василия Шейко в становление культурологической мысли в Украине

Аннотация. Раскрыт вклад В. Н. Шейко — ведущего украинского ученого-культуролога, одного из идеологов и лидеров культурологии как научной и учебной дисциплины, культурологических студий и научных школ культурологического профиля Украины — в развитие нового дисциплинарного знания, проанализирован научный вклад ученого.

Анализ научного творчества В. М. Шейко доказывает: по общим критериям оценки научных показателей ученый относится к высокопроизводительным исследователям с широкой научной проблематикой, его труды имеют самый высокий рейтинг ссылок и цитирований в отраслевом научном и образовательном пространствах. Работы культурологического направления являются своеобразной визитной карточкой ученого, представляют личность В. М. Шейко как яркого представителя отечественной интеллектуальной элиты.

Ключевые слова: культура, культурология, искусство, научная деятельность, образовательная деятельность, научные публикации, В. Н. Шейко, Харьковская государственная академия культуры, Национальная академия искусств Украины.

Nataliia Kushnarenko

The Scientific Contribution of Academician Vasyl Sheiko to the Development of Culturology in Ukraine

Summary. Vasyl M. Sheiko is a prominent Ukrainian culturologist, one of the founders and key specialists in culturology as a scientific school and academic discipline. The paper analyses V. Sheiko's scientific works and his contribution to the development of this new area of knowledge.

The paper is concerned with the results of the fundamental research “Culture of Ukraine: a Historical and Cultural Survey” conducted under an academic supervision of V. M. Sheiko, one of the key specialists at the Institute of Culturology of the National Academy of Arts of Ukraine. The author emphasizes that the researcher has examined the historical and cultural factors of the transformations of Ukrainian culture in the globalization-civilization context for the first time in the Ukrainian science, has studied the issue of humanization of higher education in the discourse of culture and civilization, has contributed to the development of theoretical and methodological principles of culturology as a field of knowledge, educational speciality and academic discipline.

Analysis of the scientific work of V. M. Sheiko proves: according to the general criteria for assessing scientific indicators, the scientist belongs to highly productive researchers with a broad scientific perspective; his work has the highest rating of references and citations in the branch of scientific and educational spaces. The works of culturological direction are a kind of a visiting card of the scientist, presenting the personality of V. M. Sheiko as a bright representative of the national intellectual elite.

Keywords: culture, culturology, art, science, education, scientific publications, V. Sheiko, Kharkiv State Academy of Culture, National Academy of Arts of Ukraine.